

Bryssel, 5. toukokuuta 2026
(OR. en)

8874/26

ECOFIN 569
UEM 159
FIN 626
ECB
EIB

SAATE

Lähettiläjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ

Saapunut: 4. toukokuuta 2026

Vastaanottaja: Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

---

Kom:n asiak. nro: C(2026) 2647 final

Asia: Komission tiedonanto
Suuntaviivat jäsenvaltioille elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon viimeiseen vaiheeseen ja päättämiseen liittyvistä operatiivisista näkökohdista

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja C(2026) 2647 final.

Liite: C(2026) 2647 final

Bryssel 30.4.2026
C(2026) 2647 final

Komission tiedonanto

Suuntaviivat jäsenvaltioille elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon viimeiseen vaiheeseen ja päättämiseen liittyvistä operatiivisista näkökohdista

Komission tiedonanto

Suuntaviivat jäsenvaltioille elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon viimeiseen vaiheeseen ja päättämiseen liittyvistä operatiivisista näkökohdista

1. YLEISET PERIAATTEET

Elpymis- ja palautumistukiväline on väliaikainen väline, joka otettiin käyttöön covid-19-kriisin haittavaikutusten torjumiseksi edistämään unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Sen tavoitteena on parantaa jäsenvaltioiden palautumiskykyä, kriisivalmiutta, sopeutumiskykyä ja kasvupotentiaalia antamalla taloudellista tukea niiden uudistusten ja investointien toteuttamiseen, joita jäsenvaltiot ovat elpymis- ja palautumissuunnitelmissaan esittäneet.

Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annettu asetus (EU) 2021/241¹ tuli voimaan helmikuussa 2021. Asetusta on muutettu kahdesti, REPowerEU-tavoitteet sisältävällä asetuksella (EU) 2023/435² ja Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta annetulla asetuksella (EU) 2024/795³. Asetukseen liittyy kaksi delegoitua asetusta, joissa vahvistetaan yhteiset indikaattorit⁴ ja menetelmä sosiaalimenojen seuraamiseksi⁵.

Komissio muistutti 4. kesäkuuta 2025 antamassaan tiedonannossa *NextGenerationEU – kohti vuotta 2026*⁶ elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon viimeiseen vaiheeseen sovellettavasta oikeudellisesta kehyksestä ja asiaankuuluvista määräajoista. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa säädetään, että kaikkien uudistusten ja investointien toteuttamisen välitavoitteiden ja tavoitteiden täytyy olla saavutettuina viimeistään 31. elokuuta 2026⁷.

Näissä ohjeissa annetaan jäsenvaltioille tietoa ohjelman täytäntöönpanon viimeisistä vaiheista vuoden 2026 loppuun sekä menettelyistä ja velvoitteista, joita sovelletaan vuoden 2026 jälkeen. Ohjeissa muistutetaan lainsäädännöstä ja annetaan lisätietoa siitä, miten komissio aikoo toteuttaa keskeisiä tukivälineen päättämiseen liittyviä näkökohtia käytännössä. Lisäksi

---

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/795, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta ja direktiivin 2003/87/EY sekä asetusten (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ja (EU) 2021/241 muuttamisesta.

⁴ Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2106, annettu 28 päivänä syyskuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 täydentämisestä vahvistamalla yhteiset indikaattorit ja elpymisen ja palautumisen tulostaulun yksityiskohtaiset osat.

⁵ Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2105, annettu 28 päivänä syyskuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 täydentämisestä määrittelemällä menetelmä sosiaalimenojen raportointia varten.

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: *NextGenerationEU – kohti vuotta 2026*, COM(2025) 310 final/2.

⁷ Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 18 ja 20 artikla sekä asianomaisten neuvoston täytäntöönpanopäätösten 2 artiklan 4 kohta ja lainatuen tapauksessa 3 artiklan 4 kohta.

selvennetään edelleen jatkuvia jäsenvaltioiden velvoitteita, jotka koskevat seuranta-, valvontaa, tarkastusta ja tietojen säilyttämistä vuoden 2026 jälkeen, ja esitetään viimeisten elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien raportointivelvoitteiden päivämäärät.

Ohjeiden tarkoituksena on auttaa kansallisia viranomaisia elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen soveltamisessa. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sitovia tulkintoja unionin lainsäädännöstä.

2. PÄÄTTÄMISEN VALMISTELU

2.1 Elpymis- ja palautumissuunnitelmien muutokset

Elpymis- ja palautumissuunnitelmien asianmukaisen toteuttamisen varmistamiseksi komissio kehotti jäsenvaltioita tekemään tarvittavat muutokset elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa vuoden 2025 loppuun mennessä⁸. Jäsenvaltiot ovat joko tehneet tai ovat tekemässä tällaisia muutoksia.

Vielä vuonna 2026 voi käydä niin, ettei tiettyjä välitavoitteita ja tavoitteita voida objektiivisten olosuhteiden vuoksi enää saavuttaa, joten jäsenvaltiot voivat elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 21 artiklan nojalla esittää komissiolle perustellun pyynnön siitä, että se tekisi ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta. Tällaista tarkistamismahdollisuutta rajoittavat vuonna 2026 kuitenkin sekä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa vahvistetut täytäntöönpanon määräajat että käytännön näkökohdat.

Koska välitavoitteet ja tavoitteet täytyy saavuttaa viimeistään 31. elokuuta 2026, neuvosto ei voi sen jälkeen hyväksyä muutoksia elpymis- ja palautumissuunnitelmiin. Lisäksi komissio voisi ainoastaan siinä tapauksessa, että muutokset hyväksytään ennen 31. elokuuta 2026, arvioida tällaisten tarkistettujen neuvoston täytäntöönpanopäätösten perusteella toimitetut maksupyynnöt ja hyväksyä niihin liittyvän maksupäätöksen ajoissa, jotta maksu voidaan suorittaa viimeistään 31. joulukuuta 2026, kuten elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 1 kohdassa säädetään.

2.2 Elpymis- ja palautumissuunnitelman muutospyyntöjen esittäminen

Jotta komissio voi arvioida mahdolliset elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen liittyvien neuvoston täytäntöönpanopäätösten muutospyyntöt 2.1 jaksossa esitettyä aikataulua noudattaen, jäsenvaltioiden odotetaan toimittavan mahdolliset neuvoston täytäntöönpanopäätösten muuttamista koskevat ehdotuksensa viimeistään 31. toukokuuta 2026.

---

⁸ COM(2025) 310, 3.1. jakso.

Komissio ei voi sitoutua saattamaan arviointiaan sen jälkeen toimitetuista muutospyyntöistä päätökseen niin hyvissä ajoin, että neuvosto voisi hyväksyä tarkistetun päätöksen viimeistään 31. elokuuta 2026.

3. LOPPUMAKSUPYYNTÖJEN, MAKSUJEN KESKEYTYSTEN JA PERUUTUSTEN KÄSITTELY

3.1. Oikeudellinen kehys

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 20 artiklan 5 kohdan d alakohdan mukaan kaikki välitavoitteet ja tavoitteet täytyy saavuttaa viimeistään 31. elokuuta 2026. Jäsenvaltioiden kyseisen päivämäärän jälkeen toteuttamia toimia, joilla varmistetaan välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävä saavuttaminen, ei voida ottaa huomioon maksupyyntöjä arvioitaessa.

Komissio arvioi loppumaksupyyntöihin sisältyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävän saavuttamisen 21. helmikuuta 2023 julkaistun asiakirjan *Kehys välitavoitteiden ja tavoitteiden arviointiin elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen nojalla* perusteella⁹.

Kaikki maksupyyntöt, mukaan lukien johdon vahvistuslausumat, yhteenvedot tehdyistä tarkastuksista ja kaikki pyyntöjen arvioinnissa tarvittava näyttö, täytyy toimittaa komissiolle viimeistään 30. syyskuuta 2026. Määräaika on sovellettavien rahoitus- ja lainasopimusten mukainen¹⁰. Johdon vahvistuslausumassa olisi ilmoitettava, jos päätökseen saattaminen on vain osittaista, ja perusteluissa olisi vastaavasti ilmoitettava mahdolliset rajoitukset, poikkeamat tai osat, joita ei ole saatettu päätökseen.

Komission täytyy suorittaa kaikki maksut viimeistään 31. joulukuuta 2026.¹¹

3.2. Tositteiden toimittamisen ja loppumaksupyyntöjen käsittelyn aikataulu

Maksupyyntöjen arviointiin sovelletaan vuoden 2026 loppuun asti seuraavaa (ohjeellista) aikataulua ja määräaikoja elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien maksupyyntöjen käsittelyä koskevia vakiintuneita prosesseja ja menettelyjä noudattaen.

Kun maksupyyntöt on toimitettu viimeistään 30. syyskuuta 2026, komissiolla on elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 3 kohdan mukaan kaksi kuukautta aikaa esittää alustava arvionsa asiaankuuluvien välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävästä saavuttamisesta. Komissio aikoo toimittaa nämä alustavat arviot talous- ja rahoituskomitealle viimeistään 20. marraskuuta 2026. Komissio panee merkille talous- ja rahoituskomitean aikomuksen antaa lausuntonsa (kaikista 20. marraskuuta 2026 mennessä annetuista alustavista

---

⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Elpymis- ja palautumistukiväline: ensimmäiset kaksi vuotta – Ainituatuinen väline EU:n vihreän ja digitaalisen muutoksen ytimessä, COM(2023) 99 final, liite I.

¹⁰ Elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitussopimusten 6 artikla ja lainasopimusten 7 artikla.

¹¹ Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 1 kohta ja johdanto-osan 53 kappale. Ks. myös Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi 14 päivänä joulukuuta 2020 annettua neuvoston asetuksen (EU) 2020/2094 3 artiklan 9 kohta ja siinä mainitut poikkeukset.

arvioista) viimeistään 8. joulukuuta 2026, jotta komissio voi hyväksyä päätöksensä maksujen hyväksymisestä viimeistään 18. joulukuuta 2026 ja maksut voidaan suorittaa viimeistään 31. joulukuuta 2026¹².

Arviota tehdessään komissio voi edelleen pyytää lisätietoja ja/tai tehdä tarkistuksia ja suorittaa paikalla valvontaa, kuten rahoitussopimusten 6 artiklan 4 kohdassa ja lainasopimusten 7 artiklan 4 kohdassa esitetään. Odottaessaan jäsenvaltioiden toimittamia täydentäviä tai oikaistuja asiakirjoja komissio ei kuitenkaan aio keskeyttää arviointijaksoa, jos se vaarantaa alustavan arvion toimittamisen talous- ja rahoituskomitealle viimeistään 20. marraskuuta 2026.

Kuten 4. kesäkuuta 2025 annetussa komission tiedonannossa *NextGenerationEU – kohti vuotta 2026* todetaan, jäsenvaltioita kannustetaan voimakkaasti varautumaan hyvissä ajoin ja varmistamaan, että puutteeton ja luotettava näyttö toimitetaan mahdollisimman aikaisin määräaikaan mennessä, jotta arviointi on helpompaa ja vältetään sitoumusten peruuntuminen. Koska komission yksiköiden ja jäsenvaltioiden viranomaisten väliselle tietojenvaihdolle jää arviointijakson aikana erittäin vähän aikaa, näyttö olisi jaettava epävirallisesti komission yksiköille heti, kun se on valmiina, jopa ennen viimeisten maksupyyntöjen virallista toimittamista. Tämä on erityisen tärkeää tapauksissa, joissa välitavoitteet ja tavoitteet arvioidaan otannalla, sillä kokemus on osoittanut, että tyydyttävän saavuttamisen todentamiseksi tarvitaan usein monia keskusteluja jäsenvaltion ja komission välillä.

3.3. Maksujen keskeyttäminen ja välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamatta jääminen

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa säädetään, että kaikki välitavoitteet ja tavoitteet täytyy saavuttaa viimeistään 31. elokuuta 2026. Tämä vaikuttaa välitavoitteisiin ja tavoitteisiin, joihin liittyvistä maksuista on tehty keskeyttämiss päätös.

a) Ennen 31. elokuuta 2026

Asianomaisen jäsenvaltion täytyy toteuttaa kuuden kuukauden kuluessa keskeyttämiss päätöksestä – elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 8 kohtaa noudattaen – ja joka tapauksessa viimeistään 31. elokuuta 2026 kaikki tarvittavat korjaavat toimenpiteet niiden välitavoitteiden tai tavoitteiden osalta, joiden saavuttamiseen perustuvat maksut on keskeytetty, jotta keskeytys voidaan lopettaa ja kyseinen määrä maksaa (ks. 3.1).

Tapauksissa, joissa keskeyttämiss päätös on 31. elokuuta 2026 edelleen voimassa, asianomaisten jäsenvaltioiden olisi toimitettava viimeistään 30. syyskuuta 2026 asiaankuuluva näyttö, joka osoittaa, että ne ovat 31. elokuuta 2026 mennessä toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseiset välitavoitteet ja tavoitteet saavutetaan tyydyttävästi.

b) 31. elokuuta 2026 jälkeen

---

¹² Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklaa ja 14 päivänä joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2020/2094 3 artiklan 9 kohtaa noudattaen.

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaan 31. elokuuta 2026 jälkeen toteutetuista toimista ei voida antaa myönteistä arviota. Kyseisen päivämäärän jälkeen on näin ollen merkityksetöntä käynnistää elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 6 ja 8 kohdassa kuvattu maksujen keskeyttämismenettely, jonka tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille aikaa toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asiaankuuluvat välitavoitteet tai tavoitteet saavutetaan tyydyttävästi kuuden kuukauden kuluessa. Jos 31. elokuuta 2026 jälkeen arvioidaan, että jotakin välitavoitetta tai tavoitetta ei ole saavutettu tyydyttävästi, komissio ei siis käynnistä maksujen keskeyttämismenettelyä.

Sen sijaan se käynnistää elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 8 kohdassa säädetyn vähentämismenettelyn, jonka seurauksena voidaan päätyä rahoitusosuuden ja mahdollisen lainan määrän suhteelliseen vähentämiseen. Komissio laskee asianomaisen määrän elpymis- ja palautumissuunnitelmiin liittyvistä ohjeista annetun komission tiedonannon¹³ liitteessä IV esitettyjä elpymis- ja palautumistukivälineen varojen vähentämistä ja takaisinperintää koskevia puitteita noudattaen, 21. helmikuuta 2023 antamansa tiedonannon¹⁴ liitteessä II esitetyn maksujen keskeyttämisen määrittämiseen käytettävän laskentamenetelmän mukaisesti.

Komissio ilmoittaa tällöin jäsenvaltiolle alustavana arvionaan, että kyseistä välitavoitetta tai tavoitetta ei ole saavutettu tyydyttävästi, jolloin jäsenvaltiolla on kaksi kuukautta aikaa esittää huomautuksensa ennen kuin komissio hyväksyy lopullisen arvionsa. Käynnistäessään vähentämismenettelyn komissio antaa samalla täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksytään jäljellä olevan määrän maksaminen sen perusteella, että jäljellä olevat välitavoitteet ja tavoitteet on arvioitu tyydyttävästi saavutetuiksi (ks. edellinen jakso).

Jos jäsenvaltion huomautukset eivät muuta komission alustavaa arviota, komissio tekee päätöksen rahoitusosuuden tai lainan määrän vähentämisestä.

Jos jäsenvaltion huomautukset johtavat siihen, että komissio harkitsee arviotaan kokonaan tai osittain uudelleen, kyseistä määrää koskevassa maksumenettelyssä noudatetaan analogisesti edellisessä jaksossa kuvattua menettelyä. Sikäli kuin se on tarpeen, komissio käyttää elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen johdanto-osan 53 kappaleessa ja 14. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2020/2094 3 artiklan 9 kohdassa säädettyä vaihtoehtoa varmistaakseen, että jäsenvaltioille voidaan suorittaa maksuja.

3.4. Kumottujen, jo aiemmin saavutettujen välitavoitteiden ja tavoitteiden käsittely

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 3 kohdan toisen virkkeen mukaan ”[v]älitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että asianomainen jäsenvaltio ei ole kumonnut aiemmin tyydyttävästi saavutettuihin välitavoitteisiin ja tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä”. Komissio on selventänyt tämän

---

¹³ C(2024) 4618.

¹⁴ COM(2023) 99, liite II.

säännöksen soveltamista 19. syyskuuta 2023 hyväksymissään välitavoitteiden ja tavoitteiden kumoamispuitteissa¹⁵.

Koska kumoamisella on erottamaton yhteys maksupyyntöjen arviointiin, komissio varmistaa, että joko asianomainen jäsenvaltio tai komissio puuttuu mahdolliseen kumoamiseen loppumaksuun mennessä.

Jos komissio katsoo 31. elokuuta 2026 jälkeen, että kumoaminen on tapahtunut, se käynnistää elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 24 artiklan 8 kohdassa säädetyn vähentämismenettelyn, jotta unionin talousarvio voidaan palauttaa tilaan, jossa se olisi ollut, jos kumottua välitavoitetta tai tavoitetta ei olisi koskaan katsottu tyydyttävästi saavutetuksi. Komissio laskee asianomaisen määrän elpymis- ja palautumistukivälineen kumoamispuitteita¹⁶ noudattaen 21. helmikuuta 2023 antamansa tiedonannon¹⁷ liitteessä II esitetyn keskeyttämismenetelmän mukaisesti.

Käynnistäessään vähentämismenettelyn komissio hyväksyy samalla täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksytään mahdollisen jäljellä olevan määrän maksaminen sen perusteella, että välitavoitteet ja tavoitteet on arvioitu tyydyttävästi saavutetuiksi. Tämä tarkoittaa, että määrä, johon kumoaminen vaikuttaa, vähennetään lopullisesta maksupäätöksestä, ja vaikutus on mahdollinen maksupäätöksen koko määrään asti.

Jäsenvaltiolla on kaksi kuukautta aikaa esittää huomautuksensa. Jäsenvaltion huomautuksissa olisi joko osoitettava, että kumoamista ei ole tapahtunut tai että jäsenvaltio on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseinen välitavoite tai tavoite on jälleen saavutettu tyydyttävästi. Koska kumoamisilla on yhteys maksuihin, huomioon otetaan toimet, jotka jäsenvaltio on toteuttanut siihen päivään mennessä, jona komissio antaa täytäntöönpanopäätöksen maksun hyväksymisestä.

Jos jäsenvaltion huomautukset saavat komission harkitsemaan (osittain) uudelleen arviotaan, että välitavoite tai tavoite on kumottu, komissio tekee tältä pohjalta päätöksen, jolla hyväksytään jäljellä olevan määrän maksaminen osittain tai kokonaan. Sikäli kuin se on tarpeen, komissio käyttää elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen johdanto-osan 53 kappaleessa ja 14. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2020/2094 3 artiklan 9 kohdassa säädettyä vaihtoehtoa varmistaakseen, että jäsenvaltioille voidaan suorittaa maksuja.

Jos komissio antaessaan täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksytään maksun suorittaminen, tai ilmoittaessaan, että kumoaminen vaikuttaa maksun koko määrään, katsoo, että yksi tai useampi välitavoite ja tavoite on kumottu, se tekee vastaavan vähentämispäätöksen.

Tätä taustaa vasten jäsenvaltioiden olisi vuonna 2026 seurattava aktiivisesti kumoamisriskiä, jotta vältetään kumoamiset, jotka vaikuttavat viimeisten maksupyyntöjen arviointiin.

---

¹⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle elpymis- ja palautumisvälineen täytäntöönpanosta: Eteenpäin mennään, COM(2023) 545, liite II.

¹⁶ COM(2023) 545, liite II.

¹⁷ COM(2023) 99, liite II.

Komissio seuraa myös vuoden 2026 jälkeen maakohtaisten suositusten, kuten elpymis- ja palautumistukivälineen toimenpiteissä käsiteltyjen suositusten, vuosittaista toteuttamisen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

3.5. Lopulliset johdon vahvistuslausumat ja lopulliset yhteenvedot tarkastuksista

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään, että maksupyyntöön täytyy liittää johdon vahvistuslausuma ja yhteenvedot tarkastuksista. Näin ollen jäsenvaltioiden on toimitettava viimeistä maksupyyntöjen esittämiselle asetettua määräaikaa noudattaen viimeiseen maksupyyntöön liitetyt lopulliset johdon vahvistuslausumat ja tarkastusten yhteenvedot viimeistään 30. syyskuuta 2026.

Jäsenvaltioita pyydetään vuonna 2026 tehtäviä kansallisia tarkastuksia suunnitellessaan ottamaan huomioon viimeiseen maksupyyntöön sisällytettävien välitavoitteiden ja tavoitteiden määrä, jotta ne voivat varmistaa, että tarkastusten kattavuus on asianmukainen, ja antaa ajoissa riittävän varmuuden lopullisen johdon vahvistuslausuman tueksi.

Viimeiseen maksupyyntöön liitettyjen vahvistuslausumien tai yhteenvedojen jälkeen ei enää toimiteta johdon vahvistuslausumia tai yhteenvedoja tarkastuksista. Kuten 6 jaksossa todetaan, jäsenvaltioilla on kuitenkin edelleen velvollisuus jatkaa valvontaa ja tarkastuksia ja raportoida niiden tuloksista sekä (epäillyistä) sääntöjenvastaisuuksista elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklaa noudattaen. Lisäksi jäsenvaltioita pyydetään ilmoittamaan komission yksiköille myös jälkikäteen mahdolliset välitavoitteita ja tavoitteita koskevat tulokset, jotka on saavutettu viimeisen maksupyyntöön toimittamisen ja viimeisen maksun suorittamisen jälkeen.

4. VARAINHOITO TUKIVÄLINEEN PÄÄTTÄMISEN YHTEYDESSÄ

4.1. Ennakkomaksujen kuittaaminen ajoissa

Jos jäsenvaltio on saanut ennakkomaksuja elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 13 tai 21 d artiklan nojalla, ennakkomaksujen määrä vähennetään myöhemmin maksettavista rahoitusosuus- ja lainasummista suhteessa maksetun määrän suuruuteen. Jäsenvaltiot voivat pyytää, että maksupyyntöistä vähennetään suurempi määrä, jotta ennakkomaksut saadaan kuitattua aikaisemmin. Kuittaamismekanismi esitetään rahoitussopimuksen 5 artiklassa ja lainasopimuksen 6 artiklassa.

Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikki ennakkomaksut kaikista käytettävissä olevista rahoituslähteistä (NextGenerationEU-välineestä, päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien huutokaupasta ja brexit-mukautusvarauksesta tehdyistä siirroista) on kuitattu kokonaisuudessaan viimeistään 31. joulukuuta 2026. Rahoitussopimusten mukaan määrä, jota ei ole kuitattu kyseiseen päivämäärään mennessä, peritään takaisin. Lainasopimusten mukaan määrä, jota ei ole kuitattu kyseiseen päivämäärään mennessä, lankeaa välittömästi

maksettavaksi, ja komissio voi kuitata sen jäsenvaltiolle elpymis- ja palautumistukivälineestä tai muusta EU:n ohjelmasta maksettavista saatavista.

Tällaisten takaisinperintätarpeiden vähentämiseksi jäsenvaltioita kannustetaan pyytämään ennakkomaksujen kuittaamista kokonaisuudessaan ennen viimeisen maksupyynnön esittämistä. Kuittaaminen ajoissa yksinkertaistaa elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen päättämiseen liittyvää tilinpäätösprosessia sekä jäsenvaltioiden että komission kannalta, vähentää hallinnollista monimutkaisuutta täytäntöönpanon tärkeässä viimeisessä vaiheessa ja lieventää mahdolliseen takaisinperintään tai ennaikaiseen takaisinmaksuun liittyviä riskejä. Laajemmin tarkasteltuna se edistää moitteetonta varainhoitoa, kun maksut ja rahoitustarpeet sovitetaan päättämisaikavälillä tiiviimmin yhteen. Tällainen kuittaaminen myös minimoisi kansallisiin talousarvioihin kohdistuvan vaikutuksen, koska se poistaisi tarpeen periä kuittaamaton määrä takaisin elpymis- ja palautumistukivälineen voimassaolon päättymisen jälkeen.

4.2. Määrärahojen vajaakäytöstä johtuva sitoumusten lopullinen peruuntuminen elpymis- ja palautumistukivälineen voimassaolon päättyessä

Jäsenvaltiolle rahoitus- ja lainasopimusten nojalla osoitetun EU:n rahoitusosuuden käyttämätön määrä peruuntuu sekä rahoitusosuuksien että lainojen osalta sen jälkeen, kun kaikki asiaankuuluvat oikeudelliset ja maksuvelvoitteet on täytetty. Tällainen peruuntuminen ei edellytä rahoitus- ja lainasopimusten muuttamista. Sitoumusten peruuntumisprosessi riippuu siitä, mihin elpymis- ja palautumistukivälineen kolmesta rahoituslähteestä peruuntuvat sitoumukset liittyvät.

Sitoumusten peruuntuminen:

1. NextGenerationEU-välineen rahoitusosuuksien ja lainojen osalta komissio peruu jäsenvaltiolle osoitetun määrän, jota ei ole maksettu viimeistään 31. joulukuuta 2026, jollei jäljellä olevista velvoitteista tai menettelyistä, joilla voi olla rahoitusvaikutuksia, muuta johdu.
2. Brexit-mukautusvarauksesta siirrettyjen varojen osalta komissio peruu jäsenvaltiolle osoitetun määrän, jota ei ole maksettu viimeistään 31. joulukuuta 2026, jollei jäljellä olevista velvoitteista tai menettelyistä, joilla voi olla rahoitusvaikutuksia, muuta johdu.
3. Päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien huutokaupoista saatujen varojen osalta komissio vapauttaa jäsenvaltiolle osoitetun määrän, jota ei ole maksettu viimeistään 31. joulukuuta 2026, jollei jäljellä olevista velvoitteista tai menettelyistä, joilla voi olla rahoitusvaikutuksia, muuta johdu.

5. RAPORTOINTIVELVOITTEET

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa säädetään elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon päättymispäivästä, mutta asetuksessa tai

kummassakaan delegoidussa asetuksessa ei säädetä raportointivaatimusten päättymispäivästä. Jotta tiedonkeruuseen liittyvä hallinnollinen työ voidaan minimoida ja samalla varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen jälkiarvioinnin edellyttämä läpinäkyvyys ja tietojen saatavuus, komissio odottaa jäsenvaltioilta raportointia vuoden 2026 jälkeen vain hyvin harvoissa tilanteissa, kuten seuraavissa jaksoissa esitetään.

5.1. Viimeinen välitavoitteita ja tavoitteita koskeva puolivuositainen raportointi

Komission delegoidun asetuksen (EU) 2021/2106 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien toteuttamisessa aikaansaadusta edistymisestä on raportoitava vuosittain viimeistään 30. huhtikuuta ja 15. lokakuuta. Koska välitavoitteet ja tavoitteet täytyy kuitenkin saavuttaa viimeistään 31. elokuuta 2026 ja viimeiset maksupyynnöt täytyy toimittaa viimeistään 30. syyskuuta 2026, komissio saa jo tuolloin tietoonsa jäsenvaltioiden näkemyksen siitä, miten ne ovat edistyneet elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kaikkien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisessa. Raportointi 15. lokakuuta 2026 olisi siis tarpeeton. Viimeinen raportointikierron päättyy näin ollen 30. huhtikuuta 2026.

5.2. Viimeinen yhteisiä indikaattoreita koskeva puolivuositainen raportointi

Jäsenvaltioiden on raportoitava yhteisistä indikaattoreista elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 29 artiklaa ja komission delegoidun asetuksen (EU) 2021/2106 2 artiklaa noudattaen kahdesti vuodessa, 28. helmikuuta ja 31. elokuuta mennessä.

Kun otetaan huomioon yhteisten indikaattoreiden merkitys tärkeinä tuotos- ja tulosindikaattoreina, tiedonkeruun viivästyksistä ja tarve kerätä paras saatavilla oleva tieto viimeistään 31. joulukuuta 2028 tehtävää jälkiarviointia varten, jäsenvaltioiden täytyy raportoida yhteisistä indikaattoreista kahdesti vuonna 2027 ja toimittaa yhteisiä indikaattoreita koskeva loppuraportti helmikuussa 2028. Jäsenvaltioiden täytyy osana lopullista raportointikierron yhdistää kaikki aiemmin estimoidut arvot yhdeksi kokonaisuudeksi. Jos tämä ei ole mahdollista, jäsenvaltioiden täytyy toimittaa lopullinen estimaatti ja selvitys käytetystä menetelmästä.

5.3. Loppuraportointi sadasta eniten rahoitusta saaneesta lopullisesta tuensaajasta

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 25 a artiklan mukaan jäsenvaltioiden on raportoitava kahdesti vuodessa sadasta lopullisesta tuensaajasta, jotka saavat elpymis- ja palautumissuunnitelmien nojalla eniten rahoitusta. Komission ohjeiden mukaan jäsenvaltioiden täytyy päivittää kansallisissa portaaleissaan julkaistut tiedot vähintään kahdesti vuodessa, ja niitä pyydetään toimittamaan päivitetty tiedot komissiolle huhti- ja lokakuun puolivuositaisen raportoinnin yhteydessä.

Jotta voidaan ottaa huomioon viiveet tietojen saatavuudessa ja tiedottaa varojen lopullisesta käytöstä, jäsenvaltioiden täytyy jatkaa portaaliensa päivittämistä kahdesti vuodessa ja toimittaa lopullisia tuensaajia koskevien tietojen viimeisin puolivuositainen päivitys komissiolle huhtikuussa 2028.

Kuten elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 25 a artiklan 4 kohdassa edellytetään, jäsenvaltioiden täytyy lisäksi ylläpitää kansallisia portaaleja vähintään 31. joulukuuta 2028 asti ja noudattaa samalla velvoitettaan poistaa julkaistusta tietoaineistosta kaikki henkilötiedot kahden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, jona rahoitus on maksettu lopullisille tuensaajille.

5.4. Ilmastoön liittyviä menoja koskevan raportoinnin jatkaminen

Komissio rahoittaa Next Generation EU -välineen vihreistä joukkolainoista annettuja neuvoston päätelmiä 7817/21¹⁸ noudattaen osan elpymis- ja palautumistukivälineen maksuista Next Generation EU-välineen vihreillä joukkolainoilla perustuen vankkaan ja uskottavaan kehykseen, johon sisältyy varojen käyttöä koskeva raportointivaatimus. Rahoitussopimuksen 7 artiklassa ja lainasopimuksen 8 artiklassa edellytetäänkin, että jäsenvaltiot, jotka esittävät elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvän maksupyynnön, raportoivat kumulatiivisista menoista, jotka ovat aiheutuneet uudistuksista ja investoinneista, joilla on positiivinen ilmastotunnusmerkki. Nämä tiedot muodostavat perustan komission raportoinnille vihreillä joukkolainoilla hankittujen varojen käytöstä. Joidenkin näiden toimenpiteiden kansallinen toteuttaminen voi jatkua vuoden 2026 jälkeen. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi jatkettava kumulatiivisten menotietojen raportointia sellaisten uudistusten ja investointien osalta, joilla on ilmastotunnusmerkki, kunnes ilmoitetut määrät vastaavat tällaisen yksittäisen toimenpiteen tai alatoimenpiteen arvioitua kustannuksia tai menoja ei ole odotettavissa, tai 31. joulukuuta 2031 asti, sen mukaan, kumpi ajankohdista on aikaisempi. Tällainen raportointi olisi suoritettava vähintään kahdesti vuodessa (kesäkuun loppuun ja joulukuun loppuun mennessä). Ilmoitettava olisi myös, jos muutoksia ei ole tai toimenpiteen menot on saatu päätökseen eikä lisämenoja ole odotettavissa. Komissio tarjoaa jatkossakin tätä varten raportointivälineen.

6. VALVONTA, TILINTARKASTUS ja TIETOJEN SÄILYTTÄMINEN VUODEN 2026 JÄLKEEN

Komission ja jäsenvaltioiden välillä allekirjoitetuissa elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanoa koskevissa rahoitus- ja lainasopimuksissa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat tiettyjä toimenpiteitä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi¹⁹. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat ennako- ja jälkitarkastukset ja tilintarkastustyö sekä tietojen säilyttämis- ja raportointivelvoitteet. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat käyttää tavanomaisia kansallisia talousarviohallinnon järjestelmiään.

Jäsenvaltioiden velvoitetta suojata unionin taloudellisia etuja sovelletaan elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettuihin toimenpiteisiin riippumatta siitä, milloin unioni suorittaa maksuja jäsenvaltioille, myös vuoden 2026 jälkeen.

---

¹⁸ Neuvoston päätelmät Next Generation EU -välineen vihreistä joukkovelkakirjoista – Hyväksyminen (2021), 7817/21.

¹⁹ Rahoitussopimuksen 11 artiklan 1 kohta ja lainasopimuksen 20 artiklan 1 kohta.

Komissio muistuttaa, että elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen säännöksiä sovelletaan ainoastaan niihin uudistuksiin ja investointeihin, jotka sisältyvät asianomaisiin neuvoston täytäntöönpanopäätöksiin. Komissio muistuttaa lisäksi, että elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen säännöksiä sovelletaan kaikkiin kustannuksiin, joita neuvoston täytäntöönpanopäätöksiin sisältyvistä, elpymis- ja palautumistukivälineestä tuetuista toimenpiteistä on aiheutunut. Alun perin arvioiduilla tai budjetoiduilla kustannuksilla ei ole tässä merkitystä.

6.1. Kansallisen valvonnan ja tarkastusten jatkuminen

Komission ja jäsenvaltioiden välillä allekirjoitettujen rahoitussopimusten ja mahdollisten lainasopimusten velvoitteilla ei ole päättymispäivää. Vuoden 2026 jälkeisen kansallisen valvonnan ja tarkastusten osalta komissio korostaa erityisesti seuraavia velvoitteita:

Jäsenvaltioiden täytyy rahoitus- ja lainasopimusten keskeisiä vaatimuksia 3 ja 4 noudattaen varmistaa **asianmukaiset toimenpiteet ja menettelyt, joilla varmistetaan välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen** sekä raportoitujen tietojen paikkansapitävyys, mukaan lukien ennako- ja jälkitarkastukset. Kaikki ennakkotarkastukset täytyy tehdä ennen maksupyynnön esittämistä, mutta siltä osin kuin välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista koskevaa jälkitarkastustyötä ei ole saatu päätökseen maksupyynnön esittämiseen mennessä, jäsenvaltioita kannustetaan saattamaan se päätökseen viimeiseen maksun suorittamiseen mennessä ja viimeistään vuoden 2027 ensimmäisellä neljänneksellä. Jäsenvaltioita kannustetaan jakamaan tarkastusten tulokset komissiolle heti, kun ne ovat saatavilla.

Jäsenvaltioiden täytyy elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklan 1 kohtaa²⁰ ja keskeisiä vaatimuksia 1 ja 2 noudattaen varmistaa vaikuttavat ja tehokkaat **ennakkotarkastukset unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi**. Tällaisiin ennakkotarkastuksiin sisältyy tarkastuksia, jotka toteutetaan ennen kuin jäsenvaltiot suorittavat elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettaviin toimenpiteisiin liittyviä maksuja (eli maksuja toimeksisaajille, lopullisille tuensaajille jne.). Velvollisuus jatkaa näitä ennakkotarkastuksia jatkuu, kunnes jäsenvaltio on suorittanut kaikki tällaiset maksut, siinäkin tapauksessa, että maksuja saatetaan suorittaa vuoden 2026 jälkeen. Rahoitusvälineitä, tukijärjestelmiä ja pääomanlisäyksiä koskevissa erityistapauksissa, joiden osalta jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet oikeudellisia sopimuksia neuvoston täytäntöönpanopäätöksen vaatimuksia ja unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevia säännöksiä noudattaen, jäsenvaltioiden odotetaan varmistavan, että nämä toimenpiteet toteutetaan kyseisiä oikeudellisia sopimuksia ja niihin mahdollisesti sisältyviä valvonta- ja tarkastusvelvoitteita noudattaen.

Ennakkotarkastusten lisäksi jäsenvaltioiden täytyy elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklan 1 kohdan ja keskeisten vaatimusten 1, 2 ja 5 mukaisesti jatkaa **jälkitarkastuksia sekä riittäviä ja riippumattomia tarkastuksia unionin taloudellisten**

---

²⁰ Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklan 1 kohta: ”Jäsenvaltioiden, jotka saavat tai lainaavat tukivälineestä varoja, on tukivälinettä täytäntöön pannessaan toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että tukivälineestä tuettuihin toimenpiteisiin liittyvä varojen käyttö on sovellettavan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaista erityisesti petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemisen, havaitsemisen ja korjaamisen osalta.”

etujen suojaamisen varmistamiseksi. Tällaisiin jälkitarkastuksiin sisältyy valvontaa ja tarkastuksia, jotka suoritetaan sen jälkeen, kun jäsenvaltio on suorittanut elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettaviin toimenpiteisiin liittyviä maksuja, ja ne koskevat erityisesti petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen sekä päällekkäisen rahoituksen ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista. Jäsenvaltioiden täytyy suorittaa tällaisia jälkitarkastuksia, kunnes ne ovat täyttäneet velvoitteensa. Lisäksi jäsenvaltioiden odotetaan unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi sisällyttävän jälkitarkastuksia kansallisten viranomaisten suunnitteluun siihen asti, kunnes kaikki elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettaviin toimenpiteisiin liittyvät jäsenvaltioiden maksut on suoritettu ja niihin on kohdistettu tällaista valvontaa ja tarkastuksia, yleensä riskiperusteisesti. Riskiperusteisen valvonnan ja tarkastusten olisi kohdistuttava tiettyihin suuren riskin seikkoihin (eturistiriitoihin, petoksiin, lahjontaan ja päällekkäiseen rahoitukseen) tai yksittäisiin suuririskisiin tapauksiin. Yleensä tästä seuraa suunniteltuja jälkitarkastuksia vuonna 2027 ja mahdollisesti vuonna 2028.

Suunnitellun jälkitarkastuksia koskevan työn lisäksi jäsenvaltioiden täytyy reagoida ilmoituksiin sääntöjenvastaisuuksista, jotka liittyvät erityisesti petoksiin, lahjontaan ja eturistiriitoihin. Tällaisia elpymis- ja palautumistukivälineen toimenpiteisiin liittyviä tapauksia on tutkittava milloin tahansa jatkossakin.

Jäsenvaltioiden täytyy keskeistä vaatimusta 2 noudattaen mukaisesti jatkaa asianmukaisia toimia väärään tarkoitukseen käytettyjen varojen perimiseksi takaisin.

Kuten 3.5 jaksossa todetaan, loppumaksupyyntöön liitettyjen vahvistuslausumien tai yhteenvetojen toimittamisen jälkeen ei enää odoteta johdon vahvistuslausumia tai yhteenvetoja tarkastuksista. Jäsenvaltioita pyydetään kuitenkin toimittamaan valvontansa ja tarkastustensa tulokset komissiolle EU Send-alustalla²¹ heti, kun ne ovat saatavilla, ellei komissio toisin ilmoita. Komissio voi tehdä tarkastuksia varmistaakseen, että jäsenvaltiot noudattavat edelleen edellä mainittuja velvoitteita.

Komissio on arvioinut kunkin kansallisen valvontajärjestelmän asianmukaisuuden elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan perusteella. Vaikka jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta säilyttää vuoden 2026 jälkeen juuri niitä rakenteita, jotka komissio on arvioinut ja joita on käytetty vuosina 2021–2026 elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon aikana, jäsenvaltioiden täytyy varmistaa, että käytössä olevat rakenteet ovat asianmukaiset niiden omien vaatimusten ja toimintojen kannalta. Jäsenvaltiot tekevät vuoden 2026 jälkeen säilytettävistä rakenteista omat päätöksensä ottaen huomioon esimerkiksi suoritettavien tarkastusten intensiteetin ja kustannustehokkuusnäkökohdat. Jäsenvaltioiden odotetaan ilmoittavan komissiolle kaikista keskitettyyn yhteyspisteeseen tehtävistä muutoksista rahoitussopimuksen 14 artiklaa ja keskeistä vaatimusta 1 noudattaen. Tämän keskitetyn yhteyspisteen odotetaan koordinoivan vastaamista komission, EPPOn, OLAFin, tilintarkastustuomioistuimen tai muiden elinten pyyntöihin ja niitä seuraavia jatkotoimia.

---

²¹ EU Send on verkkopohjainen tietojenvaihtolusta, jolla varmistetaan asiakirjojen turvallinen siirto komission ja ulkoisten sidosryhmien välillä.

6.2. Tietojen säilyttäminen ja saatavuus

Useissa säännöksissä edellytetään, että jäsenvaltiot säilyttävät elpymis- ja palautumistukiväliseen toimenpiteisiin liittyvät tiedot, joilla on edelleen merkitystä 31. joulukuuta 2026 jälkeen, ja varmistavat, että ne ovat saatavilla. Kyse on seuraavista säännöksistä:

- Rahoitussopimuksen 11 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja lainasopimuksen 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot keräävät lopullisia tuensajia, toimeksisaajia, alihankkijoita ja tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevat tiedot ja varmistavat niiden saatavuuden.
- Rahoitussopimuksen 11 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja lainasopimuksen 20 artiklan 1 kohdan d alakohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot säilyttävät tietoja varainhoitoasetuksen²² 133 artiklan mukaisesti.
- Rahoitussopimuksen 12 artiklan 2 kohdassa ja lainasopimuksen 21 artiklan 2 kohdassa asetetaan lisävaatimuksia sellaisten asiakirjatodisteiden säilyttämisestä ja toimittamisesta, jotka osoittavat, että elpymis- ja palautumissuunnitelmaa on toteutettu asianmukaisesti, että sen toteuttamisessa noudatetaan rahoitussopimuksessa ja lainasopimuksessa lueteltuja velvoitteita ja että neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä määritetyt välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu tyydyttävästi.

Varainhoitoasetuksen (uudelleenlaadittu) 133 artiklan sekä rahoitussopimuksen 12 artiklan ja lainasopimuksen 21 artiklan mukaan tiedot olisi säilytettävä viiden vuoden ajan loppumaksun suorittamispäivästä. Jotta toimintamalli olisi yhdenmukainen, komissio kehottaa kaikkia jäsenvaltioita varmistamaan, että tiedot säilytetään ja ne ovat saatavilla ainakin 31. joulukuuta 2031 asti. Lisäksi varainhoitoasetuksen 133 artiklan 2 kohdan mukaan oikeudelliseen sitoumukseen tai OLAFin tutkimuksiin liittyviä tarkastuksia, muutoksenhakuja, riita-asioita tai korvausvaatimusten esittämistä koskevaa dataa, tietoja ja asiakirjoja on säilytettävä, kunnes kyseiset tarkastukset, muutoksenhaut, riita-asiat tai korvausvaatimusten esittäminen on ratkaistu tai tutkimukset on saatu päätökseen. Nämä tiedot olisi toimitettava komissiolle, Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF), Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle ja Euroopan syyttäjänvirastolle (EPPO), jos niitä pyydetään tarkastusten, tarkistusten tai tutkimusten yhteydessä.

6.3. EU:n valvonnan, tarkastusten ja tutkimusten jatkaminen

Komissio käyttää edelleen rahoitus- ja lainasopimusten²³ ehtojen nojalla oikeuttaan tehdä elpymis- ja palautumissuunnitelmien toteuttamista koskevia todentamisia, arviointeja, tarkistuksia ja tarkastuksia viiden vuoden ajan loppumaksun suorittamisesta.

---

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (uudelleenlaadittu), EUVL L, 26.9.2024, s. 1, 133 artikla, joka korvaa varainhoitoasetuksen edellisen version 132 artiklan.

²³ Rahoitussopimuksen 12 artikla ja lainasopimuksen 21 artikla.

Nämä valvontatoimet koskevat välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävästä saavuttamisesta toimitettuja tietoja ja perusteluja, unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavien petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista, rahoitussopimuksen 11 artiklan soveltaminen mukaan lukien, ja rahoitussopimuksen 4 artiklan 2 kohdan (päällekkäinen rahoitus) soveltamista. Kuten rahoitussopimuksen 12 artiklan 3 kohdassa ja lainasopimuksen 21 artiklan 3 kohdassa määrätään, OLAF, EPPO ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimien voivat kukin käyttää oikeuksiaan.

Sen lisäksi, että jäsenvaltioiden on säilytettävä dataa, tietoja ja asiakirjoja ja annettava niihin pääsy (6.1 jakso), niiden on tehtävä yhteistyötä edellä mainituissa todentamisissa, arvioinneissa, tarkistuksissa, tarkastuksissa ja tutkimuksissa. Siksi jäsenvaltioiden on myönnettävä komission, OLAFin, tilintarkastustuomioistuimen ja joissakin tapauksissa EPPOn virkamiehille pääsy tiloihin, joissa elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitetut investoinnit ja uudistukset on toteutettu, ja asetettava samanlaiset velvoitteet kaikille lopullisille tuensaajille, joille maksuja on suoritettu. Jäsenvaltioita pyydetään nimeämään keskitetty yhteyspiste (ks. 6.1) tai muu erityinen yhteyspiste, joka vastaa tiedusteluihin tai helpottaa yhteydenpitoa edellä mainittujen todentamisen, arviointien, tarkistusten, tarkastusten ja tutkimusten yhteydessä vuoden 2026 jälkeen.

Komissio seuraa edelleen 31. joulukuuta 2026 jälkeen antamia tarkastussuosituksia, kuten myös ennen kyseistä päivämäärää antamia suosituksia, joiden noudattaminen on vielä kesken. Komissio käyttää edelleen oikeuttaan periä varoja takaisin tapauksissa, jotka on vahvistettu elpymis- ja palautumistukivälineen varojen vähentämistä ja takaisinperintää koskevissa puitteissa²⁴. Komissio varmistaa tarvittaessa OLAFin suositusten tuloksellisen noudattamisen.

6.4. (Epäiltyjen) sääntöjenvastaisuuksien ilmoittamismenettelyjen jatkaminen

Jäsenvaltioiden täytyy tällä hetkellä ilmoittaa (epäillyt) sääntöjenvastaisuudet komissiolle maksupyyntöihin liitetyissä johdon vahvistuslausumissa ja tarkastusten yhteenvedoissa, mutta viimeisen maksupyynnön jälkeen johdon vahvistuslausumia ei enää toimiteta. Sen vuoksi komissio kehottaa jäsenvaltioita käyttämään sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmää (IMS) sen varmistamiseen, että (epäillyistä) sääntöjenvastaisuuksista ilmoitetaan edelleen loppumaksupyynnön esittämisen jälkeenkin. Lisäksi jäsenvaltioita pyydetään ilmoittamaan tällaisista tapauksista talouden ja rahoituksen pääosastolle EU Send -alustan²⁵ kautta.

Lisäksi jäsenvaltiot ovat OLAF-asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013²⁶ säännösten mukaisesti velvollisia pitämään yllä asianmukaisia menettelyjä, joilla varmistetaan, että mahdollisista petoksista, lahjonnasta tai muusta unionin taloudellisia etuja vahingoittavasta

---

²⁴ Komission tiedonanto – Elpymis- ja palautumissuunnitelmiin liittyvät ohjeet, liite IV, C/2024/4990.

²⁵ Talouden ja rahoituksen pääosasto luo kullekin jäsenvaltiolle kanavan, jonka kautta epäillyistä petostapauksista voidaan ilmoittaa.

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorijuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta.

laittomasta toiminnasta ilmoitetaan OLAFille tutkintatarkoituksia varten²⁷. Sen jälkeen, kun viimeinen johdon vahvistuslausuma ja yhteenveto tarkastuksista on toimitettu, tällaisista tapauksista täytyy ilmoittaa OLAFille viipymättä ja ilman aikarajaa. Kun otetaan huomioon SEUT-sopimuksen 325 artikla ja OLAF-asetuksen 8 artiklan 3 kohta, jäsenvaltioilla on velvollisuus toimittaa OLAFille sen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan viipymättä kaikki tiedot, asiakirjat tai data, jotka liittyvät petosten, lahjonnan tai unionin taloudellisia etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjuntaan, ellei tätä ole kielletty kansallisessa lainsäädännössä.

Lisäksi tiiviimpään EPPO-yhteistyöhön osallistuvilla jäsenvaltioilla on velvollisuus ilmoittaa epäillystä rikollisesta toiminnasta EPPOlle neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939²⁸ 24 artiklan 1 kohtaa noudattaen. Kaikesta toiminnasta, joka voi olla EPPOn toimivaltaan kuuluva rikos, olisi ilmoitettava EPPOn tietoteknisen alustan kautta.

Jäsenvaltioiden täytyy varainhoitoasetuksen 36 artiklan 8 kohdan mukaan toimittaa tiedot tosiseikoista ja havainnoista, jotka on vahvistettu lainvoimaisten tuomioiden tai lopullisten hallinnollisten päätösten yhteydessä viitaten 138 artiklan 1 kohdan c alakohdan iv alakohdassa ja d alakohdassa vahvistettuihin perusteisiin, kun ne tulevat tietoisiksi tällaisista tiedoista. Komissio kannustaa jäsenvaltioita käyttämään tähän tarkoitukseen sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmää (IMS).

---

²⁷ Tutkintaan liittyvät ilmoitukset olisi lähetettävä OLAFin keskitettyyn yhteyspisteeseen sähköpostitse (OLAF-FMB-SPE@ec.europa.eu).

²⁸ Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa.